

Opis dobrych praktyk

KONSULTACJE Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ

Borys Martela | borys.martela@gmail.com

WPROWADZENIE

- Pięć przypadków konsultacji z młodzieżą.
- Realizacja od 2009 do 2019 r.
- Różne tematy:
  - dokumenty strategiczne (Surrey, Wiedeń);
  - plany zagospodarowania przestrzennego (Sztokholm);
  - inwestycje w mieście (Boulder);
  - stworzenie centrum młodzieżowego (Gdynia).

PRACA NAD RAPORTEM

Zwiad
badawczy

VII-VIII
2020

Badanie, analiza
i przygotowanie
tekstu

IX-X
2020

ŹRÓDŁA INFORMACJI

- Rozmowy i maile z ekspertami na temat dobrych praktyk.
- Strony internetowe.
- Dokumenty z konsultacji.
- Artykuły i inne publikacje.
- Kontakty z organizatorami (telefony, wideo rozmowy, korespondencje mailowe).

BOULDER | STANY ZJEDNOCZONE

BOULDER | STANY ZJEDNOCZONE

Przedmiot konsultacji	Wizja zmian i realizacja <i>Boulder Civic Area</i>
Profil uczestników	Dzieci i młodzież w wieku 4-16 lat
Organizator	Growing up Boulder (www.growingupboulder.org)
Okres	2012-2015

BOULDER | HARMONOGRAM

- Konsultacje toczyły się w 2012 i 2014/2015 r.
- Większość grup uczestników realizowała rozbudowany program spotkań i zajęć trwający co najmniej semestr szkolny.

BOULDER | METODY I PRZEBIEG

W trakcie konsultacji dzieci i młodzież:

- poznały teren planowanego *Boulder Civic Area*;
- zdobyły nowe informacje i podniosły swoje kompetencje;
- przygotowały propozycje i postulaty;
- zaprezentowały swoje pomysły urzędnikom i decydentom.

BOULDER | METODY I PRZEBIEG

W procesie wykorzystano zróżnicowane techniki, takie jak:

- wycieczki studyjne i obserwacja terenu;
- spacerory fotograficzne;
- warsztaty z wykorzystaniem m.in. zdjęć, map i makiet;
- analiza krytyczna roboczych propozycji projektantów;
- wystąpienie publiczne i prezentacja efektów.

Każda grupa realizowała rozbudowany program opierający się na łączeniu różnych metod i technik konsultacyjnych.

BOULDER | METODY I PRZEBIEG

Był to uniwersalny sposób pracy ze wszystkimi grupami wiekowymi:

„Większość technik dobrze sprawdza się zarówno w pracy z młodszymi, jak i starszymi dziećmi. Jedyna różnica jest taka, że starsze dzieci są czasem w stanie udzielić bardziej rozbudowanych i wyrafinowanych odpowiedzi”.

Mara Mintzer, dyrektorka GUB

BOULDER | PRZYKŁAD METODY

- W trakcie konsultacji dzieci i młodzież przygotowały makiety przedstawiające ich pomysły na przestrzeń.
- Do ich wykonania wykorzystano łatwo dostępne przedmioty, np. papierowe pudełka, plastikowe butelki czy plastelinę.
- Niskie koszty i powszechność materiałów ułatwiały zabawę i eksperymentowanie.
- Inspiracją była metoda „miasta jako zabawy” (*City as Play*), którą opracował James Rojas.

BOULDER | UCZESTNICZY

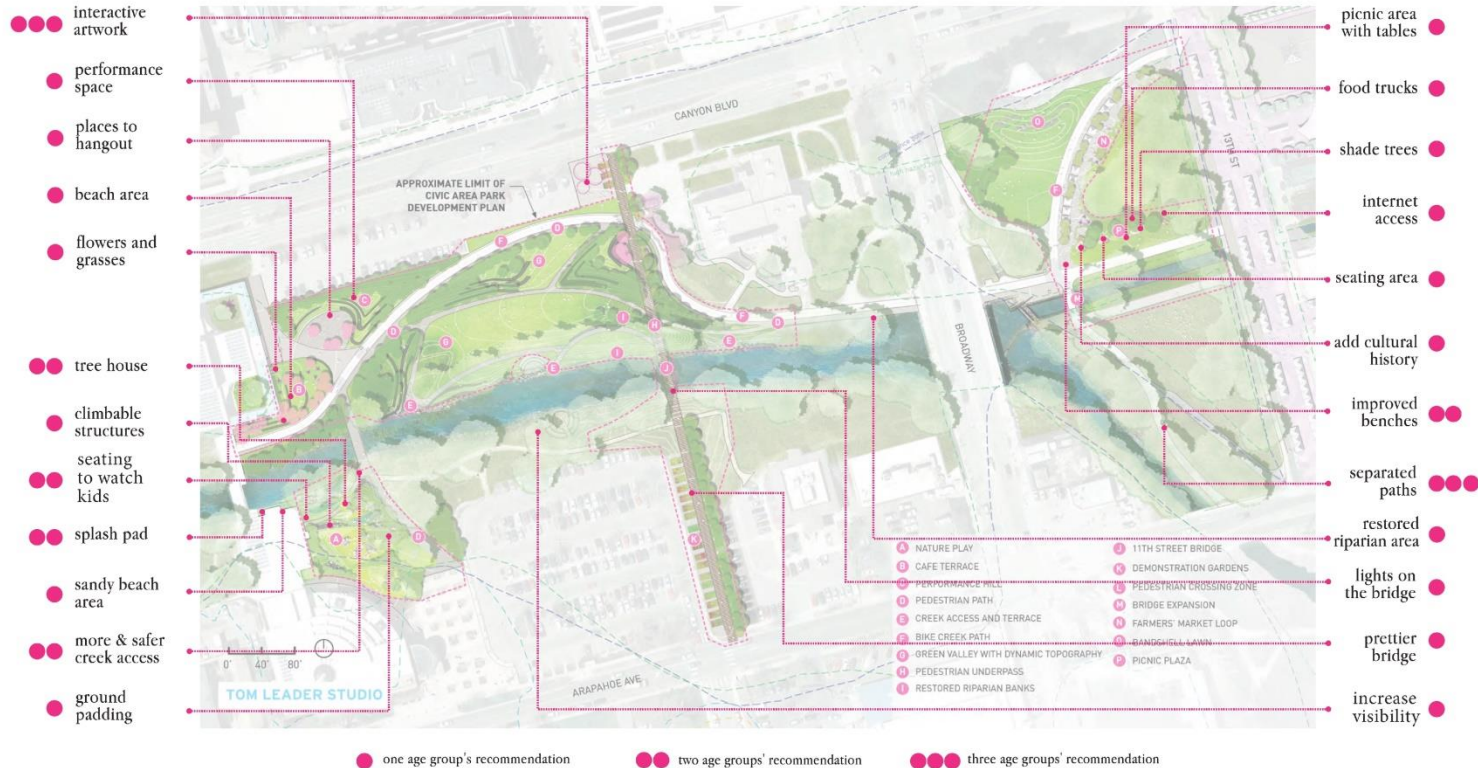
- W konsultacjach wzięło udział łącznie 225 młodych osób w wieku od 4 do 16 lat.
- Do wspólnej pracy zapraszano całe klasy szkolne lub grupy zajęć pozaszkolnych.

BOULDER | WPŁYW

- Postulaty przełożyły się na master plan, przyjęty przez miasto w czerwcu 2015 r.
- Pierwsza część inwestycji dotyczyła terenów zieleni.
- Na prośbę dzieci i młodzieży w parku stworzono łatwiejsze zejście do potoku.
- Powiązano też budynek biblioteki z jej naturalnym otoczeniem.
- Prace na częścią parkową obszaru zakończyły się w 2018 r.
- Przedsięwzięcie ma być kontynuowane.

HOW YOUNG PEOPLE'S IDEAS ARE REPRESENTED IN THE MASTER PLAN

CIVIC AREA | GROWING UP BOULDER | BOULDER, CO | 2012 - 2015

GDYNIA | POLSKA

GDYNIA | POLSKA

Przedmiot konsultacji	Założenia funkcjonalno-programowe oraz projekt wnętrza centrum młodzieżowego Wymiennikownia w Gdyni
Profil uczestników	Młodzież nastoletnia
Organizator	Miasto Gdynia
Okres	2012-2015

GDYNIA | HARMONOGRAM

- Rozmowy o wizji i zarysach programu centrum młodzieżowego trwały przez cały 2012 r.
- Proces projektowania wnętrza rozpoczął się w lipcu 2012 r i zakończył wiosną roku następnego.
- Budynek Wymiennikowni oddano do użytku w październiku 2014 r.
- Rozmowy na temat zasad i sposobu funkcjonowania centrum trwały mniej więcej od otwarcia do połowy 2015 r.

GDYNIA | METODY I PRZEBIEG

- Przedstawiony proces partycypacyjny miał bardzo otwartą formułę i rozwijał się stopniowo, w odpowiedzi na pojawiające się wyzwania i okoliczności.
- Większość przedstawionych rozmów o Wymiennikowni przebiegała w oparciu o metody warsztatowe.

GDYNIA | UCZESTNICZY

- W konsultacje poprzedzające otwarcie Wymiennikowni włączono ok. 40 młodych (nastoletnich) osób znajdujących się w zasięgu oddziaływania różnych gdyńskich instytucji i organizacji.
- Samorządowi zależało na zróżnicowanej grupie uczestników.
- Wymyślenie miejsca otwartego na różne środowiska, wymagało od początku włączenia młodych osób o różnych perspektywach.

GDYNIA | PRZYKŁAD METODY

- W trakcie jednego z warsztatów młodzież spotkała się w budynku dawnej wymiennikowni ciepła, by rozmawiać o wystroju przyszłego centrum.
- Uczestnicy spotkania pracowali w podgrupach, starając się po kolei spojrzeć na plany z różnych perspektyw.
- W trakcie warsztatów przechodzili między trzema pokojami: marzyciela, realisty i krytyka.
- Dzięki uwzględnieniu różnych perspektyw udało się przygotować kompleksowe i wykonalne wytyczne dla projektanta.

GDYNIA | WPŁYW

- Młodzież opowiadała się za możliwie otwartym układem przestrzeni obejmującej blisko 330 mkw.
- Postulowano również:
  - stworzenie kuchni dla użytkowników,
  - wygospodarowanie miejsca na zajęcia ruchowe i artystyczne.
- Powyższe życzenia znalazły odzwierciedlenie w projekcie i jego realizacji.

GDYNIA | WPŁYW

- Wiele ustaleń z konsultacji pozostaje cały czas w mocy.
- To w trakcie konsultacji sformułowano filary, które obowiązują do dziś:

- Szacunek
- Odpowiedzialność
- Bezpieczeństwo
- Abstynencja
- Aktywność

SURREY | KANADA

SURREY | KANADA

Przedmiot konsultacji	Strategia miasta przyjaznego dzieciom i młodzieży
Profil uczestników	Dzieci i młodzież w podziale na trzy grupy wiekowe: (a) do 5 roku życia, (b) 6-12 lat, (c) 13 lat i starsze. Rodzice najmłodszych dzieci.
Organizator	Miasto Surrey (www.surrey.ca)
Okres	2009

SURREY | HARMONOGRAM

- Prace nad strategią rozpoczęły się w 2009 r.
- W lutym rada miasta przyjęła wytyczne dotyczące dokumentu.
- Same konsultacje trwały od marca do lipca 2009 r.
- Gotowy dokument rada miasta przyjęła rok później, w listopadzie 2010 r.

SURREY | METODY I PRZEBIEG

- W trakcie konsultacji korzystano z różnych form dialogu, zarówno wymagających mniejszego, jak i większego zaangażowania.
- Podstawy były ankiety oraz warsztaty.
- Z młodzieżą rozmawiano w szkołach oraz w trakcie wydarzeń, na których pojawiali się uczniowie z różnych placówek.

SURREY | PRZYKŁAD METODY

- Jedną z metod warsztatowych była matryca wywiadu (*Interview Matrix*).
- W trakcie spotkania uczestnicy:
  - dzielili się na czteroosobowe zespoły, by porozmawiać o czterech zagadnieniach;
  - w małych zespołach po kolei wcielali się w role mówiących i słuchaczy;
  - następnie zmieniali grupy, by przedyskutować to, czego się dowiedzieli;
  - na końcu spotykali się na forum, by podsumować całe ćwiczenie.

SURREY | UCZESTNICY

- W trakcie konsultacji udało się zaangażować ponad 1 tys. osób, w tym następujące grupy:

Dzieci młodsze (do 5 lat)	40 osób
---------------------------	---------

Rodzice dzieci młodszych	250 osób
--------------------------	----------

Dzieci starsze (6-12 lat)	460 osób
---------------------------	----------

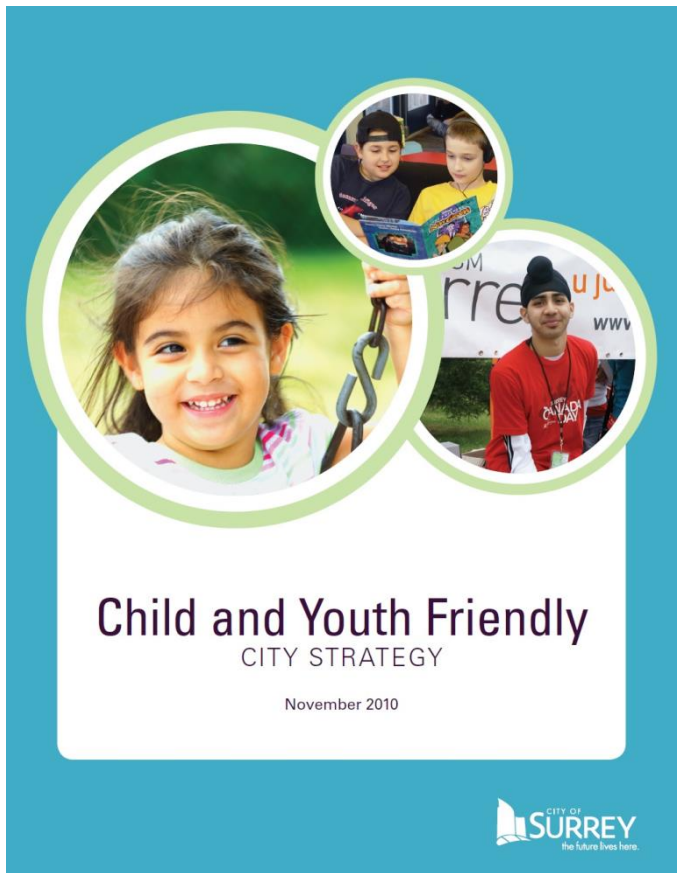
Młodzież (powyżej 13 roku życia)	300 osób
----------------------------------	----------

SURREY | WPŁYW

- W opinii uczestników miasto przyjazne dla dzieci i młodzieży, to miasto bezpieczne, czyste i włączające.
- To także miasto kompaktowe i dysponujące dużą liczbą terenów zieleni, sprzyjające spacerom.
- Zebrane uwagi stały się jednym z punktów wyjścia do opracowania strategii.

SURREY | WPŁYW

- Wpływ strategii na funkcjonowania miasta okazał się mniejszy, niż marzyli o tym jego autorzy.
- Jednym z powodów tego była zmiana władz lokalnych.
- Surrey cały czas prowadzi jednak politykę wspierającą młodzież oraz rozwija usługi do niej skierowane.
- Zwiększył się też nacisk w mieście na zaangażowanie młodzieży w działalność społeczną i obywatelską.

Child and Youth Friendly CITY STRATEGY

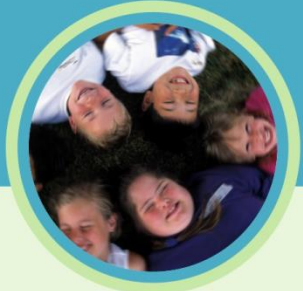
November 2010

 CITY OF SURREY
The future lives here.

EXECUTIVE SUMMARY

SURREY'S VISION OF A CHILD AND YOUTH FRIENDLY CITY IS

- a community where children and youth are valued community members and actively contribute their time, ideas and perspectives to civic life;
- a community that promotes social connectedness, where children and youth feel safe, have freedom of movement, green space and opportunities for play and imagination; and
- a community where all children and youth are able to access enriching and engaging programs and services that promote their healthy development regardless of their family's income or background.

"What I like about my community is that everyone works together and helps each other out."

-10 year old girl

SZTOKHOLM | SZWECJA

SZTOKHOLM | SZWECJA

Przedmiot konsultacji Szczegółowy planu dla osiedla Skärholmsdalen, w ramach przedsięwzięcia Fokus Skärholmen

Profil uczestników Dzieci i młodzież w wieku 6-15 lat
Wychowawcy przedszkolni

Organizator Miasto Sztokholm

Okres 2016

SZTOKHOLM | HARMONOGRAM

- Konsultacje z dziećmi i młodzieżą w szkołach trwały od połowy kwietnia do początku czerwca 2016.
- Raport z konsultacji ukazał się we wrześniu 2016.
- W 2017 r. opracowano i poddano ewaluacji cele, które miały zostać uwzględnione w planie szczegółowym dla osiedla Skärholmsdalen.

SZTOKHOLM | METODY I PRZEBIEG

- Konsultacje przebiegały zgodnie z zasadami zintegrowanej oceny oddziaływania na dzieci (*Integrated Child Impact Analysis*).
- Przed przygotowaniem planu przeprowadza się następujące działania:

1. Dialog i inwentaryzacja.
2. Przygotowanie propozycji.
3. Ocena wpływu ostatecznej propozycji.
4. Komunikat zwrotny.

SZTOKHOLM | UCZESTNICZY

- W ramach konsultacji przeprowadzono warsztaty z uczniami 13 klas z ośmiu szkół.
- W sumie w spotkaniach uczestniczyło 256 młodych osób wieku 6-15 lat.
- Za organizację spotkań odpowiadała firma zatrudniająca projektantów z doświadczeniem w pracy z osobami niepełnoletnimi.

SZTOKHOLM | PRZYKŁAD METODY

- W trakcie warsztatów w szkołach uczniowie:
  - słuchali wprowadzenia na temat zamierzeń miasta;
  - rozmawiali w grupach o tym, gdzie lubią najbardziej przebywać, gdzie się nudzą i gdzie czują się niebezpiecznie;
  - opowiadali o tym, jak poruszają się po okolicy;
  - na koniec opisywali lub rysowali miejsca w dzielnicy, które powinny pozostać oraz które powinny się zmienić.
- Każdy z warsztatów trwał 60-90 minut.

SZTOKHOLM | WPŁYW

- W trakcie konsultacji zebrano ok. 1 tys. opinii
- Wyniki zostaną uwzględnione w trakcie całego przedsięwzięcia urbanistycznego.
- Na razie zostały wykorzystane w planach osiedla Skärholmsdalen.
- Ostateczny projekt planu był wynikiem połączenia głosów dzieci i młodzieży z wiedzą ekspercką miejskich planistów.

WIEDEN | AUSTRIA

WIEDEŃ | AUSTRIA

Przedmiot konsultacji	Wiedeńska strategia dzieci i młodzieży na lata 2020-2025 <i>(Die Wiener Kinderund Jugendstrategie 2020-2025)</i>
Profil uczestników	Dzieci i młodzież (w wieku 4-19 lat)
Organizator	Miasto Wiedeń
Okres	2019

WIEDŃ | HARMONOGRAM

- Warsztaty trwały w okresie luty-kwiecień 2019 r.
- Następnie rozpoczęła się analiza zebranego materiału.
- 20 listopada 2019 r. miasto przedstawiło założenia strategii i zebrało pierwsze komunikaty zwrotne od dzieci i młodzieży.
- Gotowy dokument zaprezentowano 28 maja 2020 r.
- 24 czerwca 2020 r. rada miasta uchwaliła strategię.

WIEDŃ | METODY I PRZEBIEG

- Większość uwag dotyczących założeń została zebrana podczas spotkań z dziećmi i młodzieżą.
- W ciągu trzech miesięcy zorganizowano 1309 warsztatów.
- Odbywały się one w całym mieście i przebiegały według tego samego scenariusza.
- Wszystkie materiały warsztatowe dostarczało miasto na prośbę zainteresowanych organizacji.

WIEDŃ | METODY I PRZEBIEG

- Sam proces realizacji konsultacji był w dużej mierze zdecentralizowany.
- Miasto zachęciło do przeprowadzenia spotkań różne instytucje i organizacje pracujące z dziećmi i młodzieżą (publiczne, prywatne oraz nieformalne).
- Część z tych podmiotów weszła w grupy doradczej pomagającej w realizacji konsultacji.
- Prowadzący warsztaty z dziećmi robili to bez dodatkowego wynagrodzenia, w ramach swoich codziennych zajęć.

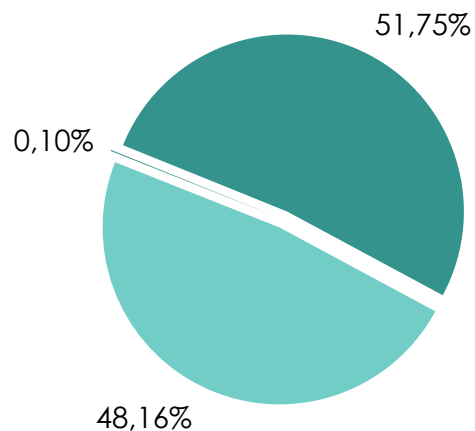
WIEDŃ | PRZYKŁAD METODY

- W trakcie warsztatów młodzi uczestnicy:
  - wcielali się w rolę miejskich ekspertów;
  - analizowali sytuację w mieście;
  - przyznawali Wiedniowi medale oraz wskazywali obszary do poprawy;
  - opisywali, co sami mogą zrobić dla miasta.
- Każde ze spotkań trwało 2-3 godziny.
- Wnioski ze wszystkich warsztatów trafiały do miasta, gdzie były analizowane.

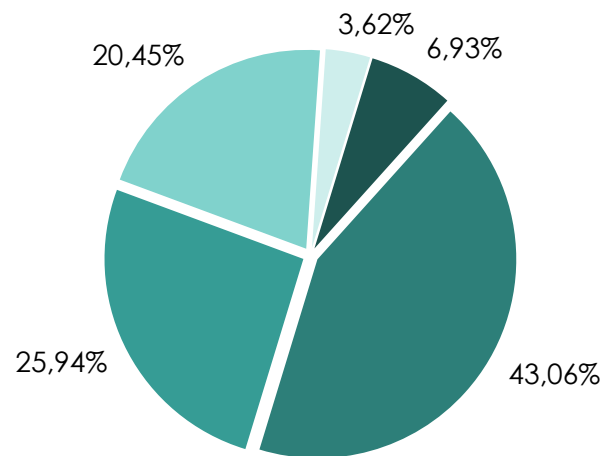

WIEDEŃ | UCZESTNICY

- W konsultacjach wzięło udział 22 581 osób.

■ Chłopcy/mł. mężczyźni ■ Dziewczyny/mł. kobiety
■ Inna odpowiedź

■ do 6 lat ■ 7-10 lat ■ 11-14 lat ■ 15-19 lat ■ 20 lat i starsi

WIEDŃ | WPŁYW

- Uwagi zgłaszane przez uczestników przełożyły się na wypracowanie w sumie 193 działań.
- Postulaty zostały wpisane do strategii przyjętej przez radę miasta.
- Departament odpowiedzialny za przeprowadzenie konsultacji społecznych będzie odpowiadał za wdrożenie dokumentu.

WIĘCEJ | W RAPORCIE